

Κώστας Ακρίβος, συγγραφέας Στα ίχνη του Παναΐτ Ιστράτι

■ Συνέντευξη στον Κώστα Στοφόρο

Ο Κώστας Ακρίβος για άλλη μια φορά μας εκπλήσσει ευχάριστα. Μια νέα «προσωπογραφία», ένα είδος βιογραφίας που στα χέρια του γίνεται συναρπαστική σαν μυθιστόρημα. «Όνομα πατρός: Δούναβης» είναι ο τίτλος του βιβλίου που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μεταίχμιο και μας ταξιδεύει στη ζωή και στο έργο του μεγάλου Παναΐτ Ιστράτι. Ο συγγραφέας επιλέγει να συνδυάσει την ιστορία της ζωής του μεγάλου Ρουμάνου –με πατέρα Κεφαλονίτη– με τους μυθιστορηματικούς ήρωες που υπήρξαν τα alter ego του. Η πραγματικότητα συναντά δημιουργικά τη φαντασία. Αυτό αφορά κυρίως στα πρώτα βήματά του ως συγγραφέα. Από τη στιγμή που αποκτά την αναγνώριση αρχίζει ένα νέο κεφάλαιο στη ζωή του. Κομβικό σημείο το ταξίδι στη Σοβιετική ένωση αλλά και η γνωριμία με τον Νίκο

Καζαντζάκη. Ο Κώστας Ακρίβος παρακολουθεί την αργή πολιτική μετατόπιση του ήρωά του που επιλέγει να μη κλείσει τα μάτια εν ονόματι της προστασίας της Επανάστασης. Κι αυτό θα δημιουργήσει πολλούς εχθρούς. Όμως δεν εθελotuφλεί. Ψάχνει, στηρίζει, κρίνει, στηλιτεύει. Με μια μοναδική πνευματική εντιμότητα. Η εξαιρετική γραφή σε συνδυασμό με την έρευνα που έχει πραγματοποιήσει ο συγγραφέας και δεν αφορά μόνο σε βιβλία και πηγές αλλά και σε ταξίδια που έκανε για να ολοκληρώσει το βιβλίο, συνδυάζονται για να μας δώσουν ένα ξεχωριστό πορτρέτο του Ιστράτι, φωτίζοντας όλες τις πτυχές της ζωής του. Ένα βιβλίο που ανοίγει δρόμους και σίγουρα θα οδηγήσει τους αναγνώστες σε νέες ανακαλύψεις του πολυσχιδούς έργου που άφησε ο «πλάνητας συγγραφέας».

Για να «αναστήσεις» συγγραφικά ένα πρόσωπο είμαι της γνώμης πως δεν αρκεί μόνο η μελέτη του έργου του, αλλά και να αισθανθείς κάτι από την αύρα του τόπου όπου έζησε

Τι ήταν αυτό που σε έκανε να ασχοληθείς με τον Παναΐτ Ιστράτι; Πώς γεννήθηκε η πρώτη σκέψη για το βιβλίο; Αν και μόνο εικασίες μπορεί να διατυπώσει κανείς τόσο για τις αφορμές όσο και για τους βαθύτερους λόγους που καταπιάνεται

με τη συγγραφή ενός βιβλίου, θα τολμούσα να πω ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση μάλλον το πόσο τρικυμιώδης, μυθιστορηματική υπήρξε η ζωή του Ιστράτι αυτός ίσως να ήταν και λόγος που ασχολήθηκα μαζί του. Με λίγα λόγια, για να δω πώς κατάφερε να επιβιώσει μέσα σε τόσο αντίξοες συνθήκες και πώς έγινε να μετουσιώσει τα βιώματά του σε μια λογοτεχνία υψηλού επιπέδου.

Μπορούμε άραγε να συλλάβουμε σήμερα αυτή τη ζωή του «πλάνητα συγγραφέα»; Μας χωρίζει πάνω από ένας αιώνας από τον κόσμο του Ιστράτι. Από την εποχή δηλαδή που οι άνθρωποι των Βαλκανίων θεωρούσαν τη Μεσόγειο σαν τον αντικατοπτρισμό όλης της υπηλίου, ποθούσαν την Αλεξάνδρεια σαν προορισμό και το ταξίδι στη Γαλλία ήταν ένα όνειρο ζωής. Όλα αυτά τα ταξίδια τα έκανε ο Ιστράτι

από την εφηβική του κιόλας ηλικία, τις περισσότερες φορές ταξιδεύοντας σαν λαθρεπιβάτης. Στις μέρες μας το κάθε είδους ταξίδι έχει γίνει σχεδόν ρουτίνα και οι αποστάσεις έχουν εκμηδενιστεί, εκτός κι αν η μοίρα σου το 'χει έτσι ώστε να είσαι ή πρόσφυγας ή μετανάστης. Επομένως, λίγο δύσκολο να έρθουμε στη θέση αυτού του πλάνητα συγγραφέα.

«Για τους Σπαρτιάτες, είλωτας και για τους είλωτες, Σπαρτιάτης»... Ο Ιστράτι θρέφτηκε ανάμεσα σε δυο πυρά όταν άρχισε να ασκεί κριτική στη Σοβιετική Ένωση. Πόσο του στοίχισε αυτό; Μια βασική υπενθύμιση: ο Ιστράτι από δεκαοχτώ χρονών μπαίνοβγαίνει στα σανατόρια γιατί είναι φυματικός. Άρα, η κράση του και οι σωματικές του δυνάμεις ήταν μειωμένες από εκείνη ακόμη την ηλικία. Όταν ήρθε και η κατακραυγή, η συκοφάντηση θα έλεγα και ο πόλεμος λάσπης που δέχτηκε για το βιβλίο του

«Προς την άλλη φλόγα», όπου στηλίτευε τα κακώς κείμενα της διακυβέρνησης του Στάλιν, τότε καταρρακώθηκε και σωματικά και ψυχικά, με αποτέλεσμα να πεθάνει σχετικά νωρίς, σε ηλικία πενήντα ενός ετών.

Θα ήθελες να μας πεις και λίγα λόγια για τη σημασία που είχε η φιλία του με τον Νίκο Καζαντζάκη και τις φάσεις που πέρασε; Με τον Καζαντζάκη ο Ιστράτι γνωρίστηκαν στη Μόσχα, στα δεκάχρονα για την Οκτωβριανή Επανάσταση. Στην αρχή τούς ένωσε το όραμα του κομμουνισμού, γι' αυτό άλλωστε κατέβηκαν στην Ελλάδα για να κηρύξουν την ιδεολογία του, ενώ στη συνέχεια επέστρεψαν ξανά στη Σοβιετική Ένωση, θέλοντας να ζήσουν ισόβια εκεί. Οι δρόμοι τους θα χωρίσουν από μια παρεξήγηση για μια σοβαρή υπόθεση, όμως στο τέλος της ζωής του ο Ιστράτι ξαναβρίσκεται μαζί του, έστω και διά αλληλογραφίας. Πρόκειται για δύο ανθρώπους,

δύο μεγάλες προσωπικότητες, με έντονο χαρακτήρα και ακλόνητα πιστεύω. Η φιλία τους σημάδεψε το έργο και του ενός και του άλλου.

Ταξίδεψες κι ως τη Βραΐλα. Ήταν ένα είδος «προσκυνηματος» ή θεωρήσεις πως χωρίς να θρεθείς στον γενέθλιο τόπο του κάτι θα έλειπε από την προσέγγισή σου; Για να «αναστήσεις» συγγραφικά ένα πρόσωπο είμαι της γνώμης πως δεν αρκεί μόνο η μελέτη του έργου του, αλλά και να αισθανθείς κάτι από την αύρα του τόπου όπου έζησε. Έτσι χρειάστηκε να κάνω γύρω στα πέντε ταξίδια στην πολύ ωραία πόλη της Βραΐλας, ώστε να δω με τα ίδια μου τα μάτια τα μέρη που περιγράφει στα βιβλία του ο Ιστράτι και, βέβαια, να επισκεφτώ το θαυμάσιο μουσείο όπου φυλάγονται πολλά από τα κειμήλιά του. Πιστεύω πως μ' αυτόν τον τρόπο προσέγγισα ακόμα περισσότερο την ψυχοσύνθεσή του, για να μπορέσω να την αποδώσω στο βιβλίο μου.

